

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแถบบันทึกเสียงทางการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาแถบบันทึกเสียงทางการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ เปรียบเทียบความพอใจระหว่างผู้สูงอายุ เพศชาย เพศหญิง ที่ได้รับฟังแถบบันทึกเสียงที่มีการบรรยายเสียงชาย (เสียงต่ำ) และรับฟังแถบบันทึกเสียงที่มีการบรรยายเสียงหญิง (เสียงสูง)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60-70 ปี จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นผู้สูงอายุชาย 2 กลุ่ม ผู้สูงอายุหญิง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน รวม 4 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแถบบันทึกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ดับ แบ่งเป็นแถบบันทึกเสียงชาย (เสียงต่ำ) 1 ดับ มีความยาว 15 นาที และแถบบันทึกเสียงหญิง (เสียงสูง) 1 ดับ มีความยาว 15 นาที และแบบทดสอบความรู้ จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง จำนวน 13 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามโดยเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ เป็นแบบทดสอบความรู้ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ซึ่งจะทดสอบความรู้ก่อนและหลัง (Pretest Posttest) การฟังแถบบันทึกเสียง โดยมีเนื้อหาในการทดสอบ 3 เรื่องคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) มี 3 ตัวเลือกตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุที่มีเสียงบรรยายชาย (เสียงต่ำ) และเสียงบรรยายหญิง (เสียงสูง) จำนวน 13 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert) ครอบคลุมความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง 3 ด้าน คือ ด้านหัวข้อและเนื้อหา ด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ด้วยตนเองและผู้ช่วยในการวิจัย จำนวน 4 ท่าน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS PC⁺ (Statistical Package for the Social Science PC⁺) กับไมโครคอมพิวเตอร์ โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ความถี่ และร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ และความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยค่า t-test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้สูงอายุที่ตอบแบบทดสอบความรู้ และแบบสอบถามความพอใจเป็นผู้สูงอายุชายจำนวน 30 คน ผู้สูงอายุหญิง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุเฉลี่ยเรียงลำดับชายหญิง 65.63 และ 65.47 ปี เมื่อแบ่งตามช่วงอายุพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 64-67 ปี มากที่สุด มีจำนวนเพศละ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาอายุระหว่าง 68-70 ปี เพศชายมี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และเพศหญิงมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และช่วงอายุ 60-63 ปี เพศชายมีจำนวน 8 คน หรือร้อยละ 26.67 และเพศหญิงมีจำนวน 9 คน หรือร้อยละ 30

เมื่อสรุปแบ่งตามสถานภาพ พบว่า

สถานภาพทางการศึกษา ผู้สูงอายุเพศชายมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.30 และระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.0 ส่วนผู้สูงอายุหญิงมีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10 และต่ำกว่าระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.3

สถานภาพทางการสมรส ผู้สูงอายุชายส่วนมากสมรส คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา เป็นหม้าย ร้อยละ 6.7 เป็นโสดร้อยละ 6.6 ผู้สูงอายุหญิงส่วนมากสมรสร้อยละ 73.3 รองลงมาเป็นโสดร้อยละ 13.4 แยกกันอยู่ ร้อยละ 10.0 และเป็นหม้ายร้อยละ 3.3

สถานภาพความเป็นอยู่ ผู้สูงอายุชายส่วนมากอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 23.4 อยู่กับบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 13.3 อยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.3 ผู้สูงอายุหญิง ส่วนมากอยู่กับบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 23.3 อยู่กับคู่สมรสร้อยละ 16.7 อยู่กับคนรู้จัก คิดเป็นร้อยละ 10.0 และอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 6.7

ตอนที่ 2 จากการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลัง (pretest-Posttest) การฟัง แถบบันทึกเสียง

ส่วนที่ 1

1. จากการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฟังแถบบันทึกเสียงของผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 1 ที่ได้รับก่อนการฟังมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 15.80) และหลังการฟังแถบบันทึกเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 18.13) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความรู้เพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความรู้ของผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 2 ที่ได้รับก่อนการฟังมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 15.66) และหลังการฟังแถบบันทึกเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 17.40) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความรู้เพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.

ส่วนที่ 2

3. จากการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฟังแถบบันทึกเสียงของผู้สูงอายุหญิงกลุ่มที่ 1 ที่ได้รับก่อนการฟังมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 14.13$) และหลังการฟังแถบบันทึกเสียงชาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 16.93$) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความรู้เพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ความรู้ของผู้สูงอายุหญิง กลุ่มที่ 2 ที่ได้รับก่อนการฟังมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 12.00$) และหลังการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง ($\bar{X} = 15.60$) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความรู้เพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3

5. จากการเปรียบเทียบความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างผู้สูงอายุชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.33$) กับความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.80$) ที่ฟังแถบบันทึกเสียงชาย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4

6. จากการเปรียบเทียบความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างผู้สูงอายุชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.73$) กับความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุหญิง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.60$) ที่ฟังแถบบันทึกเสียงหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 จากการเปรียบเทียบความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง

ส่วนที่ 1 ความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงระหว่างผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 1 ที่ฟังเสียงชายกับผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 2 ที่ฟังเสียงหญิง

1. ความพอใจในด้านหัวข้อและเนื้อหา ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.76$) กับผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.68$) มีความพอใจด้านรวมและรายด้านย่อยในระดับมากทุกด้าน และพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความพอใจด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81$) ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.70$) ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) ในเรื่องฟังแล้วเข้าใจได้ตรงตามหัวข้อและ

เนื้อหา ส่วนด้านภาพรวมและรายด้านย่อยอื่น ๆ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก และพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.65$) กับผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81$) มีความพอใจในด้านย่อยเรื่อง นำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.40$) อยู่ในระดับปานกลาง และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความพอใจในด้านภาพรวมและรายด้านย่อยด้านอื่น ๆ มีความพอใจอยู่ในระดับมากและพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. สรุปความพอใจในด้านภาพรวมทั้งหมด 3 ด้าน ระหว่างผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.73$) กับผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.73$) พบว่า มีความพอใจอยู่ในระดับมาก และมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 ความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงระหว่างผู้สูงอายุหญิงกลุ่มที่ 1 ที่ฟังเสียงชายกับผู้สูงอายุหญิงกลุ่มที่ 2 ที่ฟังเสียงหญิง

5. ความพอใจในด้านหัวข้อและเนื้อหา ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.70$) กับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.76$) มีความพอใจในด้านภาพรวมและรายด้านย่อยในระดับมากและพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ความพอใจในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.58$) กับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.88$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจปานกลางในเรื่องฟังแล้วเข้าใจตรงตามหัวข้อและเนื้อหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.46$) ความพอใจโดยภาพรวมทั้งหมด และรายด้านย่อยในเรื่อง ผู้บรรยายมีน้ำเสียง เหมาะสมและออกเสียงชัดเจนอยู่ในระดับมาก และพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความพอใจ ด้านย่อยอื่น ๆ มีความพอใจในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ความพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.50$) กับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} =$

2.78) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจปานกลางเรื่องได้รับความรู้และมีแนวทางในการรักษาสุขภาพของตน และเรื่องมีแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 2.46$), ($\bar{X} = 2.46$) ความพอใจโดยภาพรวมทั้งหมดและรายด้านย่อยในเรื่องฟังแล้วมีแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม และในเรื่องมีแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านย่อยอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. สรุปความพอใจในด้านภาพรวม ทั้งหมด 3 ด้าน ระหว่างผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.58$) กับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81$) พบว่าในด้านหัวข้อและเนื้อหา มีความพอใจอยู่ในระดับมากและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในภาพรวมและรายด้านอื่นมีความพอใจในระดับมากและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงระหว่างผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 1 กับผู้สูงอายุหญิงกลุ่มที่ 1 ที่ฟังเสียงชาย

9. ความพอใจในด้านหัวข้อและเนื้อหา ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.76$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.70$) มีความพอใจในด้านภาพรวมและรายด้านย่อยในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. ความพอใจในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.58$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในเรื่องฟังแล้วเข้าใจตรงตามหัวข้อและเนื้อหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) สรุปความพอใจโดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านย่อยพบว่า มีความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11. ความพอใจด้านประโยชน์จากการฟังแถบบันทึกเสียง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.65$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.50$) ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในระดับปานกลาง ในเรื่องนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 2.40$) ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย มีความพอใจในระดับปานกลางในเรื่องได้

รับความรู้และมีแนวทางในการรักษาสุขภาพของตน และเรื่องมีแนวทางที่จะปรับปรุงตนเอง ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 2.46, \bar{X} = 2.46$) สรุปโดยภาพรวมและรายด้านย่อยมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

12. สรุปความพอใจในด้านภาพรวมทั้งหมด 3 ด้าน ของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงชายอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.73, \bar{X} = 2.58$) พบว่า ในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียงมีความพอใจอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในภาพรวม และรายด้านอื่นมีความพอใจในระดับมากและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงระหว่างผู้สูงอายุชายกลุ่มที่ 2 กับผู้สูงอายุหญิงกลุ่มที่ 2 ที่ฟังเสียงหญิง

13. ความพอใจในด้านหัวข้อและเนื้อหาของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.68, \bar{X} = 2.76$) มีความพอใจโดยภาพรวมและรายด้านย่อยในระดับมากและพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

14. ความพอใจในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.70, \bar{X} = 2.88$) ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจในระดับปานกลาง เรื่อง ฟังแล้วเข้าใจได้ตรงตามหัวข้อและเนื้อหา ($\bar{X} = 2.46$) ส่วนในด้านอื่นอยู่ในระดับมาก สรุปโดยภาพรวมและรายด้านย่อย มีความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

15. ความพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงหญิงอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81, \bar{X} = 2.78$) สรุปโดยภาพรวมและรายด้านย่อยมีความพอใจในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

16. สรุปความพอใจในด้านภาพรวมทั้งหมด 3 ด้าน ของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.73, \bar{X} = 2.81$) มีความพอใจโดยภาพรวมและรายด้านย่อยในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบความรู้ในการฟังแถบบันทึกเสียง

กลุ่มผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชาย

1. ความรู้ที่ได้รับในการฟังแถบบันทึกเสียง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชาย มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิม กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยความรู้ที่ผู้สูงอายุชายได้รับหลังการฟังเสียงชาย มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียงและมีความแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มผู้สูงอายุชายที่ได้รับการคัดเลือกในกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ในด้านนี้มาก่อน เมื่อมีการทดสอบ (Pretest) ความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียงชาย และทดสอบความรู้ (Posttest) หลังการฟังแถบบันทึกเสียงชาย ผลปรากฏว่า มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างชัดเจน จึงเชื่อได้ว่าความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุชายนี้เป็นความรู้ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียงชายจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธสา โภเศษะโยธิน (2532) ที่ได้สร้างและทดลองใช้ดัลลิสเทปเพลงหมอลำ เรื่อง ป่าไม้สำหรับเผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนนอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียน โดยเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลุ่มผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง

2. ความรู้ที่ได้รับในการฟังแถบบันทึกเสียง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิม กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยความรู้ที่ผู้สูงอายุชาย ได้รับหลังการฟังเสียงหญิง มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียง และมีความแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้สูงอายุชายที่ฟังแถบบันทึกเสียงหญิง เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมาโดยไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้มาก่อน เมื่อมีการทดสอบ (Pretest) ความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง และทดสอบความรู้ (Posttest) หลังการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง ผลปรากฏว่า มีความรู้เพิ่มขึ้นและเชื่อได้ว่าเป็นความรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังจากการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง แต่ความรู้ที่เพิ่มขึ้นนี้เพิ่มขึ้นจากความรู้เดิมเล็กน้อย ไม่มากเท่าความรู้ที่เพิ่มขึ้น หลังจากการฟังแถบบันทึกเสียงชาย ฉะนั้นแถบบันทึกเสียงหญิง จึงไม่มีผลต่อการ

ฟังที่จะทำให้เกิดความรู้ได้ชัดเจนเท่ากับให้ผู้สูงอายุชายฟังเสียงชายสรูป คือ ผู้สูงอายุชาย เมื่อฟังเสียงชาย ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นดีกว่าให้ผู้สูงอายุฟังเสียงหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ John R. Barry and C. Ray Wingrove (1977) ที่พบว่า ระดับการสูญเสีย ความถี่เสียงของผู้สูงอายุชายพบว่า ผู้สูงอายุชาย จะสูญเสียความถี่เสียงสูง ฉะนั้นผู้สูงอายุชายจึงชอบที่จะฟังเสียงชาย ส่วนเสียงหญิงผู้สูงอายุชายจะไม่ชอบฟัง จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ถ้าจะให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุชายควรจะให้ฟังแถบบันทึกเสียงชายมากกว่าการให้ผู้สูงอายุชายฟังแถบบันทึกเสียงหญิง

สรุปการเปรียบเทียบความรู้ของผู้สูงอายุชายในการฟังแถบบันทึกเสียงชาย และฟังแถบบันทึกเสียงหญิงผู้สูงอายุชายจะได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นจากการฟังแถบบันทึกเสียงชายมากกว่าการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง

กลุ่มผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย

1. ความรู้ที่ได้รับในการฟังแถบบันทึกเสียง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความรู้เพิ่มขึ้น แตกต่างจากความรู้เดิม กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย ความรู้ของผู้สูงอายุหญิงที่ได้รับหลังการฟังเสียงชาย มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียง และมีความแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมาโดยไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้มาก่อน เมื่อมีการทดสอบ (Pretest) ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียงชายและทดสอบความรู้ (Posttest) หลังการฟังแถบบันทึกเสียงชาย ผลปรากฏว่า มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างชัดเจน จึงเชื่อได้ว่าความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุหญิง นี้เป็นความรู้ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียงชายจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (2524) ที่ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเครื่องบันทึกเสียงในการให้โภชนศึกษาแก่มารดาในเขตชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการให้ความรู้ด้านโภชนาการ ทักษะคิดและพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาทางแถบบันทึกเสียง พบว่า บทบาทของแถบบันทึกเสียงสามารถเปลี่ยนแปลงความรู้ และทัศนคติด้านโภชนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับ เดชอุณหัต บุษณัน (2525) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความชอบและผลการเรียนรู้ด้านพุทธิสัยของนักเรียนวัยรุ่น ระหว่างการศึกษาจากสไลด์เสียงที่ใช้เสียงบรรยายเพศชายกับสไลด์เสียงที่ใช้เสียงบรรยายเพศหญิง

ผลสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะชอบฟังเสียงของเพลงตรงข้าม และส่งผลไปถึงการเรียนรู้ด้วยว่า ถ้าได้เรียนจากเสียงที่นักเรียนจบผลการเรียนรู้จะมีแนวโน้มสูงกว่า

กลุ่มผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง

2. ความรู้ที่ได้รับในการฟังแถบบันทึกเสียง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิม กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยความรู้ของผู้สูงอายุหญิงที่ได้รับหลังการฟังเสียงหญิง มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียง และมีความแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมาโดยไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้มาก่อนเมื่อมีการทดสอบ (Pretest) ก่อนการฟังแถบบันทึกเสียงและทดสอบความรู้ (Posttest) หลังการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง ผลปรากฏว่า มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิมอย่างชัดเจน จึงเชื่อได้ว่าความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุหญิงนี้เป็นความรู้ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียงหญิงจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิลเลสปี (Gillespie, 1979) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาในระดับวิทยาลัยระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยเทปเสียงช่วยสอนและเรียนด้วยการบรรยายการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่พักการเรียนเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำและมาลงทะเบียนเรียนใหม่ในภาคฤดูร้อน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยเทปเสียงช่วยสอนสามารถเรียนได้ระดับผลการเรียน 2 (เกรดซี) มีจำนวนมากขึ้น และระดับการเรียน 1 กับ 0 (เกรดดีกับ เอฟ) มีจำนวนน้อยลง นอกจากนี้นักศึกษาที่เรียนด้วยเทปเสียงช่วยสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 31.50 และนักศึกษาที่เรียนด้วยการบรรยายการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.17 แสดงให้เห็นว่า เทปเสียงช่วยสอนหรือแถบบันทึกเสียงนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนหรือผู้ฟังมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุหญิงมีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างจากความรู้เดิมจากการฟังเสียงหญิง ซึ่งให้เห็นว่า ผู้สูงอายุหญิงสามารถมีความรู้เพิ่มขึ้นได้จากการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง

สรุปการเปรียบเทียบความรู้ของผู้สูงอายุหญิงในการฟังแถบบันทึกเสียงชายและฟังแถบบันทึกเสียงหญิง ผู้สูงอายุหญิงจะได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากการฟังแถบ

บันทึกเสียงชาย และจากการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง สรุปโดยรวมถ้าจะให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุหญิง ควรจะให้ฟังได้ทั้งแถบบันทึกเสียงหญิง และฟังแถบบันทึกเสียงชาย

การเปรียบเทียบความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย

จากการศึกษาพบว่า ทั้งผู้สูงอายุชาย และผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง เมื่อฟังแถบบันทึกเสียงชาย แล้วจะมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่า ๆ กัน คือ ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิงชอบฟังเสียงชายเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Olsho (1985) ที่พบว่า ผู้สูงอายุโดยทั่วไปไม่ว่าชายหรือหญิงเมื่อมีอายุมากขึ้น การรับฟังเสียงสูงจะลดลงคือ ได้ยินระดับเสียงสูงลดลงและจะได้ยินเสียงต่ำชัดเจนกว่า และยังสอดคล้องกับ Moss (1970) ที่พบว่า บุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ความสามารถในการรับฟังเสียงสูงจะค่อย ๆ ลดลงจึงชอบฟังเสียงต่ำ และยังมีผู้กล่าวในทำนองเดียวกันอีกคือ Corso (1977) กล่าวว่า บุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้น เป็นผู้สูงอายุจะฟังเสียงสูงได้ยากขึ้น ฉะนั้นผู้สูงอายุไม่ว่าชายหรือหญิงจึงชอบที่จะฟังเสียงต่ำ กล่าวคือ ผู้สูงอายุมีความสามารถในการฟังเสียงต่ำได้ดีกว่าฟังเสียงสูง ผลการวิจัยจึงปรากฏให้เห็นว่า ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการฟังเสียงชาย และความรู้ที่เพิ่มขึ้นนั้นเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน เพราะว่าทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิงชอบที่จะฟังเสียงชายเหมือนกัน และยังพบว่า แถบบันทึกเสียงชายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นแถบบันทึกเสียงที่ฟังได้ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง เพราะความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงชายเป็นความรู้ที่เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน คือ มีความรู้เพิ่มมากขึ้นเท่า ๆ กัน

การเปรียบเทียบความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง

จากการศึกษาพบว่า ทั้งผู้สูงอายุชาย และผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง มีความรู้เพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิง มีค่าเฉลี่ยความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากกว่าค่าเฉลี่ยความรู้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ John R. Bary and C. Ray Wingrove

(1977) ที่พบว่า การได้ยินระดับความถี่ของเสียงในผู้สูงอายุชายและในผู้สูงอายุหญิง พบว่า ผู้สูงอายุชายจะสูญเสียระดับความถี่เสียงสูง ผู้สูงอายุหญิงจะสูญเสียระดับความถี่เสียงต่ำ คือ ผู้สูงอายุชายจะชอบฟังเสียงชาย ผู้สูงอายุหญิงจะชอบฟังเสียงหญิงผลจึงปรากฏให้เห็นว่า ผู้สูงอายุหญิงเมื่อฟังเสียงหญิงจะมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง และยังพบว่า แถบบันทึกเสียงหญิงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้เป็นแถบบันทึกเสียงที่ผู้สูงอายุหญิงฟังแล้วมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าผู้สูงอายุชาย

การเปรียบเทียบความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง

1. ความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายกับผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง จากการศึกษาพบว่า ในด้านภาพรวมทั้งหมดและรายด้าน คือ ด้านหัวข้อและเนื้อหา ด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียงรวม 3 ด้านนี้ มีความพอใจในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชาย กับค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า แถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแถบบันทึกเสียงที่มีเสียงไพเราะ นุ่มนวล ไม่ห้วน ไม่แหลมจนเกินไป ออกเสียงได้ชัดเจน ชวนให้ผู้สูงอายุติดตามฟัง ผู้สูงอายุชายจึงพอใจฟังทั้งแถบบันทึกเสียงชาย และพอใจฟังแถบบันทึกเสียงหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม บุญส่ง (2521) ที่กล่าวว่า เสียงของผู้บรรยายในแถบบันทึกเสียง ไม่ว่าจะ เป็นเสียงชายหรือเสียงหญิง ควรเป็นเสียงที่มีคุณภาพดี คือ สามารถอ่านคำบรรยายได้ถูกต้องตามอักขระวิธี เสียงไม่แหลม ไม่ห้วน หรือห้าวจนเกินไป ออกเสียงได้ชัดเจน

เมื่อพิจารณารายด้านย่อยจากการศึกษาพบว่า มีรายด้านย่อยอยู่ด้านเดียว คือ ด้านย่อย เรื่อง นำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุชายมีความพอใจในการฟังเสียงหญิง มากกว่าการฟังเสียงชาย ในเรื่อง นำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ ซึ่งให้เห็นว่า แถบบันทึกเสียง หญิงมีน้ำเสียงที่ดี มีเสียงกระชับชัดเจนในการแนะนำเสนอแนะแนวทางที่จะให้ปฏิบัติตาม สามารถจูงใจผู้สูงอายุชาย เห็น

แนวทางที่จะนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม (2520) กล่าวว่า เสียงพูดที่ดีสามารถจูงใจให้ผู้ฟังเห็นคล้อยตามได้ และสอดคล้องกับ เสถียรพันธ์ ไพโรจน์ (2529) ที่กล่าวว่า ฟังแล้วได้ความรู้ ฟังแล้วตื่น ฟังแล้วเกิดปัญญา และยังสอดคล้องกับ วาสนา จันทรสว่าง และทัศนีย์ อันทรสุขศรี (2532) ที่กล่าวว่า การฟังที่ดีคือ ฟังด้วยการคิดพิจารณาเหตุผล ฟังอย่างสร้างสรรค์ ฟังให้เกิดความคิดใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ฟังเพื่อนำเอาสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ส่วนรายด้านย่อยด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยความพอใจในการฟังแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้สูงอายุชาย ที่ฟังเสียงชาย กับผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจในการฟัง ในระดับมากและไม่แตกต่างกันในด้านเลือกหัวข้อได้ เหมาะสมตรงกับความต้องการด้านหัวข้อและเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน ด้านหัวข้อและเนื้อหาที่น่าสนใจชวนให้ติดตาม ด้านเนื้อหาชัดเจนเข้าใจง่าย ด้านแถบบันทึกเสียงมีความพอดีและใช้เวลาเหมาะสม ด้านผู้บรรยายมีน้ำเสียงที่เหมาะสม และออกเสียงชัดเจน ด้านใช้ภาษาง่าย ๆ ฟังเข้าใจชัดเจน ด้านได้รับความรู้ และมีแนวทางการรักษาสุขภาพของตน ด้านฟังแล้วมีกำลังใจ มีแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม ด้านมีแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที และมีความพอใจในระดับปานกลางของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง ในด้านฟังแล้วเข้าใจได้ตรงตามหัวข้อและเนื้อหา แสดงให้เห็นว่าแถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิง มีผู้บรรยายที่มีน้ำเสียงที่ดีทั้งเสียงชายและเสียงหญิง มีเสียงชัดเจน ใช้ภาษาง่ายๆ ได้ความหมายชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม บุญส่ง (2521) กล่าวว่า เสียงของผู้บรรยายในแถบบันทึกเสียงควรเป็นเสียงที่มีคุณภาพดี คือ สามารถอ่านคำบรรยายได้ถูกต้องตามอักขรวิธี เสียงไม่แหลม หรือห้าวเกินไป ออกเสียงได้ชัดเจน และยังสอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม (2520) กล่าวว่า เสียงพูดที่ดีสามารถจูงใจให้ผู้ฟังเห็นคล้อยตามได้ และสอดคล้องกับ (สุปราณี ดาราฉาย, 2539) กล่าวว่า การฟังที่ดีเมื่อฟังแล้วต้องใช้วิจารณ์ญาณาว่า ควรเชื่อหรือไม่เพียงใด และสามารถนำประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังไปใช้ได้ หรือไปถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ ผู้สูงอายุชายจึงมีความพอใจในการฟังทั้งแถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิง

2. ความพอใจของผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงชาย กับผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงจากการศึกษาพบว่า ในด้านภาพรวมทั้งหมด 3 ด้าน และรายด้านย่อย คือ ด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง รวม 2 ด้านนี้ มีความพอใจในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายกับค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงพบว่า ความพอใจของผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจมากกว่าผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุหญิงมีความพอใจในการฟังเสียงหญิงมากกว่าการฟังเสียงชายในด้านภาพรวมของแถบบันทึกเสียงทั้งหมด ด้านรองลงมา ด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียงและด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ซึ่งตรงกับ John R. Bary and C. Ray Wingrove (1977) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุหญิงจะสูญเสียระดับความถี่เสียงต่ำ ฉะนั้นผู้สูงอายุหญิงจึงมีความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงหญิงมากกว่าการฟังแถบบันทึกเสียงชาย ในด้านภาพรวมทั้งหมด และในด้านรองด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง ส่วนด้านรองด้านหัวข้อและเนื้อหา มีความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้สูงอายุหญิงมีความพอใจในการฟังเสียงหญิงและเสียงชายในด้าน หัวข้อและเนื้อหาไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า แถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิงมีระดับเสียงใกล้เคียงกัน คือ ไม่สูงไม่ต่ำเกินไปเป็นเสียงทุ้มนุ่มนวล ทำให้ผู้สูงอายุหญิงมีความเข้าใจในด้านหัวข้อและเนื้อหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม (2520) ที่กล่าวว่า ลักษณะเสียงที่ดีคือ เสียงทุ้ม นุ่มนวล ไม่สูง ไม่ต่ำจนเกินไป เสียงสูงเกินไปทำให้ผู้ฟังเครียด เสียงต่ำเกินไปทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่ายไม่สนใจฟัง

เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า ผู้สูงอายุหญิงมีค่าเฉลี่ยความพอใจในการฟังเสียงหญิงมากกว่าค่าเฉลี่ยความพอใจในการฟังเสียงชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านผู้บรรยายมีน้ำเสียงเหมาะสมและออกเสียงชัดเจน ด้านฟังแล้วมีแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม และด้านมีแนวทางปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุหญิงมีความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง มากกว่าการฟังแถบบันทึกเสียงชาย ซึ่งสอดคล้องกับ John R. Bary and C. Ray

Wingrove (1977) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุหญิงจะสูญเสียระดับความถี่เสียงต่ำ ฉะนั้นผู้สูงอายุหญิงจึงมีความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงหญิง มากกว่าการฟังแถบบันทึกเสียงชาย

ส่วนรายด้านย่อยด้านอื่นมีค่าเฉลี่ยความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจในการฟังในระดับมาก และไม่แตกต่างกันในด้าน เลือกหัวข้อได้เหมาะสมตรงกับความต้องการ ด้านหัวข้อและเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน ด้านหัวข้อและเนื้อหา น่าสนใจชวนให้ติดตาม ด้านเนื้อหาชัดเจนเข้าใจง่าย ด้านแถบบันทึกเสียงมีความยาวพอดีและใช้เวลาเหมาะสม ด้านใช้ภาษาง่าย ๆ ฟังเข้าใจชัดเจน ด้านนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันทีและด้านนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ และมีความพอใจในระดับปานกลางของผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงชายในด้านฟังแล้วเข้าใจตรงตามหัวข้อและเนื้อหา และด้านได้รับความรู้และมีแนวทางในการรักษาสุขภาพของตน แสดงให้เห็นว่า แถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิงมีผู้บรรยายที่มีน้ำเสียงที่ดีทั้งเสียงชายและเสียงหญิง มีเสียงชัดเจนใช้ภาษาง่าย ๆ มีความหมายชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม บุญส่ง (2521) กล่าวว่า เสียงของผู้บรรยายในแถบบันทึกเสียงควรเป็นเสียงที่มีคุณภาพดี คือ สามารถอ่านคำบรรยายได้ถูกต้องตามอักขรวิธี เสียงไม่แหลมหรือห้าวเกินไป ออกเสียงได้ชัดเจน และสอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม (2520) กล่าวว่า เสียงพูดที่ดีสามารถจูงใจให้ผู้ฟังเห็นคล้อยตามได้ และยังสอดคล้องกับ (สุปราณี ดาราฉาย, 2539) กล่าวว่า การฟังที่ดี เมื่อฟังแล้วต้องใช้วิจารณ์พิจารณาว่าควรเชื่อหรือไม่เพียงใด และสามารถนำประโยชน์หรือสาระที่ได้จากการรับฟังไปปฏิบัติได้ หรือถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ ผู้สูงอายุหญิงจึงมีความพอใจในการฟังทั้งแถบบันทึกเสียงชาย และแถบบันทึกเสียงหญิง ในด้านย่อยเหล่านี้พอ ๆ กัน

3. ความพอใจของผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียงมีความพอใจในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่าค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีสูงกว่าค่าเฉลี่ยความพอใจของผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียง

ชายมีความพอใจในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียงมากกว่า ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย มีความพอใจในด้านลักษณะของแถบบันทึกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์น อาร์ แบรี และซีเร วิงโกรฟ (John R. Barry and C. Ray Wingrove, 1977) ได้ศึกษาการได้ยินของผู้สูงอายุในเรื่องความถี่ของเสียง ระดับการสูญเสีย การได้ยินความถี่ของเสียงในชายสูงอายุ และในหญิงสูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุชายจะสูญเสียระดับความถี่เสียงสูง ผู้สูงอายุหญิงจะสูญเสียระดับความถี่เสียงต่ำ ฉะนั้นผู้สูงอายุชายจึงชอบที่จะฟังเสียงชายมากกว่าเสียงหญิง และผู้สูงอายุหญิงจึงชอบที่จะฟังเสียงหญิงมากกว่าเสียงชาย

เมื่อพิจารณาในด้านภาพรวมทั้งหมด และรายด้านย่อยพบว่า ด้านหัวข้อ และเนื้อหา ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังแถบบันทึกเสียง รวม 2 ด้าน ของผู้สูงอายุชาย และผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายกับผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียงชายในด้านย่อยอยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกันในด้าน เลือกหัวข้อได้เหมาะสมตรงกับความต้องการ ด้านหัวข้อและเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน หัวข้อและเนื้อหาน่าสนใจชวนให้ติดตามด้านเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย ด้านแถบบันทึกเสียงมีความยาวพอดีและใช้เวลาเหมาะสม ด้านผู้บรรยายมีน้ำเสียงเหมาะสม และออกเสียงชัดเจน ด้านใช้ภาษาง่าย ๆ ฟังเข้าใจชัดเจน ด้านนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที ส่วนในด้านฟังแล้วเข้าใจตรงตามหัวข้อและเนื้อหาผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชาย มีความพอใจระดับปานกลาง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีความพอใจระดับมาก ในด้านได้รับความรู้และมีแนวทางในการรักษาสุขภาพของตน และด้านมีแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจปานกลาง ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีความพอใจระดับมาก และในด้านนำแนวปฏิบัติที่ได้รับฟังไปแนะนำผู้อื่นได้ ผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในระดับมาก ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงชายมีความพอใจในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง มีความพอใจในการฟังเสียงชาย คือ ได้รับประโยชน์จากการฟังเสียงชายที่เท่ากัน กล่าวคือ แถบบันทึกเสียงชายนั้นฟังได้ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุ

หญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มอส (Moss, 1970) ที่พบว่า การได้ยิน (Hearing) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ บุคคลที่อายุ 65 ปี ขึ้นไป ความสามารถในการได้ยินเสียงสูงจะค่อย ๆ ลดลง และสอดคล้องกับ คอร์โซ (Corso, 1977) ที่กล่าวว่า การสูญเสียการได้ยินจะค่อย ๆ เริ่มขึ้นตั้งแต่อายุ 20 ปี และจะมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีอายุมากขึ้น ผู้สูงอายุจะรับฟังเสียงสูงได้ยากขึ้น และยังคงสอดคล้องกับ ออลโซ (Olsho, 1985) ที่กล่าวโดยสรุปว่า เมื่อมีความสูงอายุมากขึ้นจะได้ยินระดับเสียงสูงลดลง จึงเป็นการอธิบายสาเหตุได้ว่า ทำไมผู้สูงอายุจึงชอบฟังดนตรีที่มีเสียงทุ้มหรือเสียงต่ำ

4. ความพอใจของผู้สูงอายุชาย กับผู้สูงอายุหญิง ที่ฟังเสียงหญิงจากการศึกษาพบว่า ความพอใจของผู้สูงอายุชาย ที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ยระดับความพอใจปานกลาง ในรายด้านย่อยด้านเดียว คือ ด้านฟังแล้วเข้าใจได้ตรงตามหัวข้อและเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง และผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีความพอใจในระดับมาก ส่วนโดยภาพรวมรายด้าน และรายด้านย่อยอื่น ๆ พบว่า ผู้สูงอายุชายที่ฟังเสียงหญิง และผู้สูงอายุหญิงที่ฟังเสียงหญิงมีค่าเฉลี่ยความพอใจในระดับพอใจมากทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง มีความพอใจในการฟังเสียงหญิง ไม่แตกต่างกัน คือ ได้รับประโยชน์ในการฟังเสียงหญิงเท่า ๆ กัน แสดงให้เห็นว่า แถบบันทึกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีเสียงบรรยายที่นุ่มนวล ไม่แหลมไม้ทุ้มจนเกินไป ทำให้เราใจชวนฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม (2520) ที่กล่าวว่า ลักษณะของเสียงที่ดี คือ เสียงทุ้มนุ่มนวล ไม่สูงไม่ต่ำเกินไป เสียงสูงเกินไป ทำให้ผู้ฟังเครียด และเบื่อหน่ายได้ง่าย เสียงต่ำเกินไปทำให้ผู้ฟังง่วงเหงา เศร้าซึม และสอดคล้องกับ นิพนธ์ ศศิธร (2515) ได้เสนอหลักการใช้เสียงสรุปได้ว่า เสียงต้องดังพอ มีท่วงทำนองน่าสนใจ เป็นเสียงแท้เสนาะหู มีความชัดเจน ถูกต้อง และมีช่วงเวลาในการพูดแตกต่างกันมากพอ และสอดคล้องกับ ฉัตรอรุณ ตันนะรัตน์ (2517) ได้กล่าวว่า เสียงที่พูดต้องเป็นเสียงที่แจ่มใส นุ่มนวลชวนฟัง และเสียงพูดที่ดี ต้องไม่เป็นเสียงเดี่ยวเนือย ๆ ตลอดไป การพูดบรรยายต้องมีหญิง ชาย หนักเบา เพราะเสียงสูงเกินไปเป็นบ่อเกิดแห่งความเครียด และเสียงต่ำเกินไปเป็นบ่อเกิดแห่ง

ความเบื่อหน่าย และเกิดอาการง่วงนอนในเวลาฟัง และสอดคล้องกับ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2531) กล่าวว่า คุณสมบัติที่เหมาะสมของงานวิทยุกระจายเสียงหรืองานการอัดเทปเสียง ต้องมีน้ำเสียงชัดเจน สื่อความหมายตามบทตามข้อความ พูดอย่างถูกต้อง ชัดเจน ตามอักขรวิธี รู้จักเว้นวรรค เว้นช่วง การให้น้ำหนัก ดำเนินไปตามหลักไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้ ถูกต้องชัดเจน สีสาน่าเสนอน่าฟัง พูดให้ผู้ฟังเข้าใจ ติดตามเรื่อง และจับใจความตามเรื่องได้ ถูกต้องตามความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของเนื้อหา ต้องมีเสียงเป็นการพูดคุย หรือเป็นการเล่าอย่างมีจังหวะจะโคน การหยุด การต่อต้องตรงวรรคตามบท มีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหนักเบาตามเนื้อความ ให้อารมณ์ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ เสียงต้องสื่อความหมายได้ สื่อสารได้ทั้งความรู้ อารมณ์ จินตนาการ มีความชัดเจน เกิดแรงจูงใจให้ผู้ฟังปฏิบัติตามได้ โดยไม่รู้ตัว ฉะนั้นผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิงจึงมีความพอใจในการฟังทั้งเสียงบรรยาย หญิงและเสียงบรรยายชายเท่ากัน เพราะแถบบันทึกเสียงทั้ง 2 ตลับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแถบเสียงที่มีคุณภาพมีคุณสมบัติเหมาะสมกับผู้ฟังที่เป็นผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า

1. ถ้าจะนำแถบบันทึกเสียงทางการศึกษาไปใช้ให้ความรู้กับผู้สูงอายุ สำหรับผู้สูงอายุชายต้องใช้แถบบันทึกเสียงที่มีเสียงบรรยาย เสียงชาย
2. ถ้าจะนำแถบบันทึกเสียงทางการศึกษาไปใช้ให้ความรู้กับผู้สูงอายุ สำหรับผู้สูงอายุหญิงใช้ได้ทั้งแถบบันทึกเสียงที่มีเสียงบรรยายชาย และแถบบันทึกเสียงที่มีเสียงบรรยายเสียงหญิง
3. ในด้านความพอใจในการฟังแถบบันทึกเสียง ทั้งผู้สูงอายุชายและผู้สูงอายุหญิง มีความพอใจฟังทั้งแถบบันทึกเสียงบรรยายชาย และแถบบันทึกเสียงบรรยายหญิง

4. ถ้าจะสร้างแถบบันทึกเสียงที่ดีมีคุณภาพควรมีการอัดเสียงทั้งเสียงชายและเสียงหญิง เพราะโดยธรรมชาติ เสียงชายแทนเสียงต่ำ และเสียงหญิงแทนเสียงสูง ในการทำแถบบันทึกเสียงควรมีการอัดบันทึกเสียงตั้งความถี่ของสัญญาณอยู่ที่ 4,000 เฮิรตซ์ผสมสัญญาณ (Mixer) ซึ่งใช้โดยทั่วไปสำหรับผู้ฟังที่มีสภาพหูปกติตามอายุ เร่งปรับระดับความแรงที่ + 2 ของความถี่ 4,000 เฮิรตซ์ (-10 ถึง + 10)

5. การที่จะสร้างแถบบันทึกเสียงให้ดีมีคุณภาพควรมีการอัดเสียงบรรยายได้ทั้งเสียงชาย และเสียงหญิง เสียงชายต้องมีน้ำเสียงเป็นตัวแทนของเพศชาย และเสียงหญิงต้องมีน้ำเสียงเป็นตัวแทนของเพศหญิง ผู้อ่านต้องมีการซ้อมบทก่อนที่จะอ่าน อัดเสียง ต้องมีน้ำเสียงตามธรรมชาติ บรรยายแบบเสียงพูด ให้ได้เนื้อหามากโดยใช้เวลาน้อย มีการเขียนบทแบบให้คนพูดไม่ใช่เขียนให้คนอ่าน คำพูดประโยคแรกต้องมีความน่าสนใจ ชวนให้อยากรู้ อยากรู้อีก ซึ่งแถบบันทึกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ คำพูดประโยคแรก คือ “ความสดใสในวัยที่เปลี่ยนแปลง” ซึ่งเป็นประโยคที่น่าสนใจ ชวนให้อยากรู้ อยากรู้อีก ประโยคแรก แต่ละประโยคควรเป็นประโยคสั้น ๆ ใช้คำพูดที่ผู้ฟังเข้าใจง่าย ไม่ควรมีเนื้อหาหนัก แต่ละตอนต้องมีเนื้อความกระชับ ไม่สับสน และมีความยาวไม่เกิน 15 นาที

6. สำหรับผู้ฟังแถบบันทึกเสียงที่เป็นผู้สูงอายุ ควรจะมีอายุระหว่าง 60-70 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสม ผู้สูงอายุวัยนี้จะเป็นผู้สูงอายุที่มีความกระตือรือร้น มีความต้องการในการศึกษาหาความรู้ มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เข้าร่วมกับชมรมในการทำประโยชน์ให้กับสังคม

7. สำหรับผู้ที่ปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนควรใช้แถบบันทึกเสียงที่มีคุณภาพร่วมกับการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ในด้านอื่น ๆ ให้กับผู้สูงอายุ โดยการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการและทฤษฎีผู้สูงอายุ เพื่อที่จะได้นำแถบบันทึกเสียงมาจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ให้กับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ฟังแถบบันทึกเสียงว่าได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองในชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงไร
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาประสิทธิภาพของสื่อประเภทอื่น เช่น วิดีโอเทป สไลด์ประกอบเสียง ฯลฯ สำหรับผู้สูงอายุในโอกาสต่อไป
3. ควรได้มีการพัฒนาแถบบันทึกเสียงทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุสนใจในโอกาสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย